

RIJEČ UREDNIŠTVA

ODNOS ŠUMARSTVA I PRERADE DRVA

Za odvijanje, te posebice poboljšanje stanja u bilo kojoj gospodarskoj djelatnosti, potrebno je imati najmanje dva pokazatelja, trenutno stanje kao polazište i mogući cilj koji se želi dostići, a da se poštuju sva načela struke. To se zove Strategija ili u šumarstvu Šumarska politika, koje, kao što smo već na ovome mjestu pisali, nemamo (ako ne računamo onu Vlade iz 2003. god.). No, gospodareći po načelu potrajnosti kroz 2,5 stoljeća, očuvana je kvaliteta, prirodnost i bioraznolikost hrvatskih šuma. Taj obnovljivi prirodni resurs kroz drveni proizvod, posebice kao sirovinu za drveno-tehnološku obradu te općekorisne funkcije koje osigurava društvu, ostvaruje određeni finansijski prihod kojim pokriva ulaganja u tu gospodarsku granu privrede, a još se iz upitno ostvarenog profita uplaćuju i određena sredstva u državni proračun. Zašto kažemo iz upitno ostvarenoga profita? S jedne strane šumski drveni proizvodi nisu tržišno vrednovani, a s druge strane tražeći profit kojega je moguće ostvariti upravo zanemarivanjem načela potrajnoga gospodarenja, kao na primjer uštedama na odgađanju ili neizvršenju Gospodarskom osnovom propisanih uzgojnih radova, povećanjem etata, pa i "kvalitativnome sječom" (figurativno, furnirci naprijed, ostali stoj). Da li je moguće da smo do toga došli ili ćemo uskoro doći, ako nastavimo šutjeti ne ukazujući na činjenično stanje? A činjenično stanje je ponajprije netržišno vrednovanje drvnih sortimenata i drastično smanjenje finansijskih sredstava namijenjenih za očuvanje općekorisnih funkcija šuma (OKFŠ) koje trebaju plaćati svi korisnici. Osnovom gospodarenja propisani su ciljevi i rokovi izvršenja pojedinih radova. Kada je riječ o drvnim sortimentima, zadaća je u sastojinama odrediti buduće nositelje proizvodnje i njima kroz uzgojne, uređivačke i zaštitarske radove pogodovati u daljnjem razvoju, s ciljem dobivanja najkvalitetnijih sortimenata. Primjerice kod hrasta to se čini i do 160 godina starosti sastojine, što će reći tijekom rada četiri generacije šumarskih stručnjaka. Pitamo se, čemu činiti sve to, ako taj visoko vrijedni drveni proizvod ne postiže pravu cijenu. Kada bi drvoprerađivač za njega platio pravu cijenu, tada bi npr. hrastov furnirski trupac završio na furnirskome nožu (rezan na 0,8 mm debljine), a ne u pilani rezan u samice ili još gore u "planke", koje će onda inozemni drvoprerađivači "doraditi" u furnir. Mnogima nije jasno da je ovakav negospodarski odnos prema šumskim drvnim sortimentima rasipanje nacionalnog bogatstva, kojega, nažalost Država (politika) kao najveći vlasnik toga bogatstva podržava pogodujući privatnome kapitalu, nasjedajući na neprestanu kuknjavu drvoprerađivača o previsokim cijenama drvnih sortimenata, a koje su u prosjeku upola niže

od onih na europskom tržištu i najniže u neposrednom okruženju. Na nedavno održanom savjetovanju drvoprerađivača u Opatiji "svirana je ista melodija", a mjerodavni šumarnici po običaju šute. Nitko, uz već prethodno rečeno, nije postavio pitanje, primjerice: drvo kao osnovna sirovina u visoko finaliziranom proizvodu sudjeluje s oko 14 do maksimalno 20 % vrijednosti proizvoda – zašto je onda samo najavljivano minimalno povećanje cijena šumskih proizvoda prema njihovim stvarnim vrijednostima problem, a ostali troškovi proizvodnje ne? Ili drugo pitanje: kako to da se isplati proizvoditi pelete iz sirove a ne već suhe biomase kao otpada iz finalne obrade drva, kako se to u svijetu radi, ako je cijena šumskih proizvoda realna? U ekonomici je poznat termin "renta položaja" – upravo tu rentu položaja imaju naši drvoprerađivači – nekima trupac, uvjetno rečeno, pada gotovo na samo stovarište trupaca – kako to da nisu konkurentniji od onih koji imaju velike troškove transporta? Izraditi visoko kvalitetni drveni proizvod, s velikom dodanom vrijednošću (što omogućava veću zaposlenost) i konkurentan na svjetskom tržištu danas zahtijeva znanje, stručnost radnika i tehnološku opremljenost proizvođača. Pitanje je koliko se ulaže u znanje, potiče stručnost i ulaže u nove tehnologije obrade drva, ili se primjerice u trci za lakom i kratkoročnom zaradom ulaže izvan osnovne djelatnosti (npr. stanogradnju), ostajući dužnikom dobavljačima, tražeći prolongiranje plaćanja, pa i otpis dugovanja za drvo kao osnovnu sirovinu proizvodnje? Načelno, privatni poduzetnici kažu da su plaće u realnom sektoru niže od onih u javnom sektoru, što je prema dostupnim podacima točno, no upitno je da li su u realnom sektoru to stvarne ili samo "prijavljene", plaće kako bi porezi i doprinosi bili manji. Sredstva uložena u OKFŠ pripomažu dobivanju FSC certifikata za hrvatske šume, a njega koriste isključivo drvoprerađivači, pozivajući se kod prodaje svojih proizvoda na korištenje sirovine iz certificiranih šuma – zašto onda traže njihovo smanjenje, pa i potpuno ukidanje? Da li se obostrano poštuju ugovori o isporuci određenih količina drvene sirovine, ili se od šumarstva traži još više sirovine kada je konjunktura, a kada ona padne ne preuzimaju se niti ugovorene količine? Pitanja bi bilo još, a ova smo naveli kao poticaj mjerodavnima za razmišljanje. Ipak još samo jedno ali bitno pitanje: ne pile li drvoprerađivači granu na kojoj sjede? No, naravno, sva ova pitanja ne tiču se na žalost malog broja korektnih drvoprerađivača, nego većine onih koji su zalutali u drvoprerađivačke vode, želeći brzu zaradu bez obzira na posljedice za šume, a za svoju nesposobnost i neznanje traže opravdanje svugdje, samo ne kod sebe.

Uredništvo